

Maia Sandu

PREȘEDINTE

**PROGRAM
PREZIDENȚIAL**

E vremea oamenilor buni

octombrie 2020

I. Moldova în fața unei alegeri ■



Moldova se află din nou în criză. De-a lungul ultimelor 3 decenii, Moldova a trecut prin multe crize - criza tranziției, criza financiară, criza furtului bancar, criza provocată de Covid și altele. **De fiecare dată, cetățenii acestei țări au făcut față situațiilor dificile cu forțele proprii.** În pofida greutăților, ei au reușit să-și ajute familiile și să le asigure un viitor mai bun copiilor lor, chiar dacă aceasta a însemnat sacrificii mari, inclusiv plecarea la muncă în străinătate pentru unii. Ei au reușit să-și facă gospodăriile, să-și repare casa și gardul, să tragă gaz și apă, să-și trimită copiii la studii. Ei au reușit să găsească o cale să facă un ban, să-și lucreze pământul, să pornească o afacere. Ei s-au adaptat noilor realități, au acumulat experiență, au văzut cum se trăiește în alte țări, au deprins tehnologiile noi pentru a comunica unii cu alții. Ei s-au bazat pe sprijinul celor apropiați și au sărit în ajutor celor care aveau nevoie. Oamenii acestei țări au supraviețuit crizelor și și-au găsit rostul fără susținerea statului, ba chiar în pofida acestuia.

Însă oricât de mult ar munci, oamenii nu pot avea bunăstare și încredere în ziua de mâine dacă politicienii îi fură și statul nu funcționează în folosul cetățenilor. Atunci când se fură miliarde, în harnaul statului nu rămân bani pentru salarii și pensii demne și pentru investiții în economie. Când politicienii vin în politică pentru a face bani și folosesc puterea pentru a-și proteja interesele, oamenii pierd

Încrederea în stat. Când sistemul de justiție este corupt, nedreptatea se răspândește în toate domeniile vieții. Când contractele cu statul sunt câștigate de politicieni corupți și apropiații lor, oamenii nu vor să plătească impozite. Când funcționarii statului pun piedici oamenilor de afaceri, afacerile nu se dezvoltă și nu se creează locuri de muncă. Când statul nu prețuiește resursa umană, educația și sănătatea sunt subfinanțate. **Când la cârma statului sunt hoți, majoritatea oamenilor este sortită să trăiască în sărăcie.**

Oamenii au înțeles - așa nu se mai poate. Acest model de stat, unde o mână de hoți care pretind a fi politicieni luptă pentru rolul de stăpân, iar instituțiile statului servesc pentru a împărți resursele și averea societății între aceștia, ne-a adus în haos și nu mai poate continua. Oamenii vor un stat care să le asigure bunăstare în timpuri bune și să-i susțină în timpuri grele. Oamenii vor un stat care să le ofere oportunități lor și familiilor lor și speranța unei vieți mai bune. **Suntem în fața unei alegeri - să lăsăm sistemul corupt să distrugă în continuare statul, iar oamenii să rămână pe cont propriu, ori să refacem statul din temelie, să construim un stat eficient, care să lucreze pentru toți cetățenii.**

Voi fi un Președinte care va face ordine în țară și va munci pentru dreptate și bunăstarea fiecărui cetățean!

II. Obiectivele naționale în calitate de Președinte ■



E vremea ca oamenii din Moldova să aibă o viață bună și încredere în ziua de mâine. Statul trebuie să lucreze pentru cetățeni, iar oamenii trebuie să aibă locuri de muncă acasă. Hoții trebuie pedepsiți, iar banii trebuie întorși oamenilor. În calitate de Președinte, voi promova 5 obiective naționale.

1. Dreptate, ordine și disciplină.

Vom face dreptate la noi în țară. Judecătorii și procurorii corupți vor fi dați afară din sistem. Hoții vor fi pedepsiți, iar averile acestora vor fi confiscate. Funcționarii care vor cere mită sau vor hărțui oamenii de afaceri vor fi pedepsiți și eliberați din funcție. Toate instituțiile statului vor lucra pentru oameni și nu împotriva lor. Toți vor fi egali în fața legii.

2. Locuri de muncă acasă și familii unite.

Voi promova investiții în economie ca să creăm cât mai multe locuri de muncă bine plătite acasă. Voi sprijini deschiderea întreprinderilor de prelucrare a producției agricole în fiecare raion pentru mai multe locuri de muncă în orașe și sate și pentru ca fermierii să aibă unde vinde producția. Vom simplifica semnificativ regulile de

activitate pentru întreprinderile mici și mijlocii, iar statul va sprijini deschiderea noilor afaceri. Vom susține afacerile prin creșterea accesului la finanțare și programe de instruire a antreprenorilor.

Voi susține familiile cu copii prin reducerea impozitelor plătite din salariu. Astfel, familiile vor avea 2 000 de lei în plus pentru fiecare copil. De asemenea, vom majora ajutorul pentru copiii din familii social vulnerabile până la cel puțin 1 000 de lei pe lună.

3. Pensie minimă de 2 000 de lei.

Mă angajez să creștem pensia minimă la nivelul pragului sărăciei absolute - 2 000 de lei pe lună. Vom opri hoțiile și vom relansa economia, iar banii obținuți ne vor permite să creștem toate pensiile. Voi aduce bani europeni pentru crearea „Fondului de Argint”, din care vom asigura servicii de îngrijire pentru bătrânii nevoiași și singuri (asistență medicală la domiciliu, prânzuri calde, alte servicii de îngrijire). Vom compensa integral costurile medicamentelor pentru pensionarii cu cele mai mici pensii.

4. Două miliarde de lei anual pentru proiecte de modernizare a satelor.

Cu ajutorul partenerilor europeni, vom aduce câte 2 miliarde de lei anual pentru dezvoltarea satelor: pentru crearea locurilor de muncă în sate, pentru apeducte și canalizare, pentru reparația școlilor și grădinițelor, pentru gestionarea deșeurilor. Primăriile vor putea accesa direct fondurile pentru dezvoltarea comunităților.

5. Scoaterea Moldovei din izolare și apropierea de Uniunea Europeană.

Voi promova o politică externă în folosul oamenilor și voi scoate țara din izolare internațională. Voi veghea îndeplinirea pașilor pentru integrarea europeană. Voi reface relațiile bune cu România, Ucraina, UE, SUA, Rusia și alte țări. Voi reprezenta Moldova cu demnitate pe plan internațional și voi avea grijă ca ambasadele și consulatele să ajute cetățenii noștri de peste hotare și să promoveze exporturile moldovenești peste tot în lume. Voi munci ca Moldova să aibă sprijin internațional, acces la investiții și ajutor financiar pentru infrastructură și dezvoltare.

III. Cum voi conduce țara ■



Voi promova realizarea obiectivelor naționale ale Președintelui și viziunea de dezvoltare a țării prin comportament responsabil, acțiune politică hotărâtă și exercitarea cu curaj a atribuțiilor constituționale.

Legitimitatea oferită de alegerea directă a Președintelui de cetățeni și durata de 4 ani a mandatului permite deținătorului funcției de Președinte să acționeze hotărât și să asigure în practică schimbarea profundă a statului și centrarea instituțiilor statului pe necesitățile și interesele oamenilor. Voi îndrepta suportul politic acordat de cetățeni pentru a curăța clasa politică și a orienta toate ramurile puterii să lucreze în beneficiul oamenilor. Voi acționa cu fermitate pentru ca Parlamentul și Guvernul să ia decizii în interesul oamenilor, pentru ca deputații să voteze legi bune, iar în guvern să ajungă miniștri profesioniști și integri.

Parlamentul actual a fost ales în baza sistemului mixt adoptat în căldășie de Plahotniuc și Dodon și implementat în mod fraudulos. Actuala componență a Parlamentului nu este reprezentativă și este lipsită de credibilitate. După un an și jumătate de activitate, legitimitatea șubredă a componenței actuale a Parlamentului

a fost subminată de acte de traseism, presiune și corupere politică. Voi insista asupra alegerilor parlamentare anticipate pentru a reda legitimitate Parlamentului, astfel ca el să reflecte cu adevărat voința oamenilor. În calitate de Președinte și în limitele atribuțiilor constituționale, voi demonstra deschidere pentru consultări transparente cu alte partide pentru ca toți să muncim în aceeași direcție - pentru bunăstarea oamenilor prin îndeplinirea obiectivelor naționale.

Pentru asigurarea unei guvernări profesioniste și integre, voi acționa politic cu fermitate și curaj:

- Voi desemna la funcția de Prim-Ministru doar candidați profesioniști și integri.
- Prin dreptul de veto, voi refuza promulgarea oricăror legi care legitimează scheme și interese de grup, cum au fost legile care au permis furtul miliardului, spălarea banilor sau care contravin intereselor cetățenilor.
- Voi fi aproape de oameni, voi efectua vizite regulate în sate și orașe și voi asigura monitorizarea funcționării tuturor instituțiilor statului prin prisma interesului cetățenilor. Voi asigura accesul presei la informație de interes public.
- Voi exercita pe deplin atribuția de participare la ședințele Parlamentului și voi exprima clar poziția Președintelui pe cele mai importante acte legislative și pe modul de gestionare a treburilor statului. Voi insista ca exercitarea mandatului instituțiilor de reglementare să fie condiționată de performanță profesională și lucrul în interesul public și beneficiul cetățenilor.
- Voi numi și promova în funcții de judecători, procuror general, ambasadori și alți funcționari publici, conform atribuțiilor Președintelui, doar oameni profesioniști și integri. Voi susține și încuraja oamenii onești din toate instituțiile publice. Voi pune în evidență oameni care obțin rezultate profesionale, creează valoare economică și bunăstare socială. Voi lupta, împreună cu cetățenii, împotriva corupților din sistemul judiciar.

Dincolo de atribuțiile constituționale, comportamentul public al Președintelui are consecințe politice și sociale importante. Doar un Președinte cinstit și integru poate pune interesele comune înaintea intereselor personale și de grup. Modelul de Președinte pe care îl propun oamenilor țării noastre este unul bazat pe sinceritate, seriozitate, respect reciproc și rezultate reale pentru oameni și pentru Republica

Moldova. Voi demonstra în fiecare zi, prin exemplul propriu, ce înseamnă să fii un politician cinstit și cum trebuie să conduci instituția prezidențială în interesul oamenilor. Întotdeauna am declarat onest toate sursele de venit și am trăit conform averii dobândite prin muncă în mod cinstit. Voi continua să promovez transparență în veniturile reale ale Președintelui, ale tuturor conducătorilor de stat și funcționarilor publici. Voi implementa o viziune de dezvoltare centrată pe oameni, astfel ca fiecare să simtă beneficiile schimbării și să-și trăiască viața în Moldova în libertate și siguranță.

Președintele trebuie să inspire respect tuturor cetățenilor, chiar și celor care nu sunt întotdeauna de acord cu deciziile și acțiunile Președintelui. Doar așa poate crește încrederea cetățenilor în instituția prezidențială și în instituțiile statului. Respectul reciproc începe de la comportamentul respectuos al președintelui față de propriii cetățeni. Președintele nu poate fi un clown, care utilizează limbaj nedemn de un conducător de stat, și care își permite discurs discriminatoriu, care seamănă ură față de anumite persoane sau anumite grupuri sociale. Voi aduce în comportamentul public al Președintelui seriozitate și considerație față de oameni și voi trata cu respect opiniile tuturor, indiferent de apartenența etnică, limba vorbită sau preferințele politice. Voi asigura procese consultative veritabile pe subiecte de interes național, care să integreze diverse opinii și să ducă la decizii de consens, care să aibă o susținere cât mai largă în societate.

IV. Cum voi exercita atribuțiile de Președinte



Voi fi garant al legii și statului de drept

Într-o țară în care justiția se face pe bani, nu poate exista dreptate. Într-o țară unde justiția este capturată de grupuri de interese, înflorește corupția. Într-o țară unde nu există încredere în sistemul de drept, oamenii de afaceri din țară și din străinătate nu vor investi în afaceri, nu vor crea locuri de muncă și nu vor contribui la creșterea bugetului. Președintele trebuie să fie garantul statului de drept, asigurând o justiție adevărată și independentă, care aplică legile în mod egal pentru toți. Mulți politicieni și funcționari de rang înalt în Moldova vorbesc despre justiție, dar de fapt nu-și doresc reformarea sistemului, pentru că ar fi pedepsiți ei înșiși pentru nelegiuirile făcute. În lupta pentru statul de drept și justiție, eu am fost întotdeauna de partea cetățenilor și a interesului public și voi continua să muncesc pentru curățarea sistemului. Voi iniția o modificare a Constituției pentru a elimina impedimentele pentru confiscarea averilor celor care au furat averea publică și banii oamenilor.

Pentru ca statul de drept să funcționeze, trebuie să avem legi bune care sunt respectate de toți, indiferent ce funcția au în stat. Nu voi tolera situația când legile sunt promovate în interesul anumitor grupuri. Nu voi accepta legi scrise strâmb, vag, pentru interpretarea cărora antreprenorii trebuie să angajeze câțiva juriști și contabili. În calitate de Președinte, în procesul de promulgare a legilor, voi cere ca ele să fie fundamentate din perspectivă economică și socială și consultate în mod transparent. Și voi veghea ca nimeni să nu fie deasupra legii.

Pentru ca legea să fie aplicată în mod corect, trebuie să avem judecători onești, profesioniști și independenți. În calitate de Președinte, voi exercita prerogativele de numire a judecătorilor într-un proces transparent și în baza criteriilor de competență și integritate. Voi încuraja și voi colabora cu Consiliul Superior al Magistraturii pentru ca selecția judecătorilor să se facă prin concurs deschis, care să ia în considerație performanța și rezultatele profesionale ale candidaților. Pentru a asigura venirea unor cadre noi în sistem, voi promova reforma educației universitare în domeniul juridic și asigurarea mecanismelor instituționale și juridice care să încurajeze tinerii procurori, judecători și avocați să aibă o abordare profesionistă și integră și să se țină departe de virusul corupției.

Voi insista în continuare pe curățarea sistemului judiciar prin evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor. Voi asigura suportul necesar pentru controlul public al averii judecătorilor și procurorilor. Voi pleda pentru instituirea unui mecanism de eliminare a judecătorilor care emit decizii abuzive, contrare normelor legale și drepturilor omului, iar revenirea lor în funcții publice să nu fie posibilă. Voi respecta normele și bunele practici europene și internaționale, cum ar fi recomandările Comisiei de la Veneția, și voi pleda pentru aplicarea lor și de alte ramuri ale puterii.

Voi aborda responsabil securitatea țării

Republica Moldova este amplasată într-o zonă marcată de instabilitate și pericole importante de securitate, inclusiv în propriile sale hotare. Țara trebuie să aibă

instituții de securitate puternice, în care să lucreze profesioniști care pun suveranitatea și securitatea țării pe prim plan și nu se implică în jocuri politice sau în șantajarea cetățenilor. Președintele țării trebuie să fie un garant al securității și un exemplu de promovare a interesului național. În calitate de Președinte, voi asigura ca instituțiile de securitate națională, în primul rând armata și serviciile speciale, să fie libere să-și îndeplinească misiunea cu responsabilitate, fără presiune politică, iar cei care lucrează în aceste instituții să fie numiți în funcție și promovați în baza rezultatelor profesionale și calităților personale impecabile. Voi asigura ca instituțiile de securitate națională să fie rezistente la corupție și interferență străină. Pentru aceasta, voi promova mecanisme de protecție și securitate internă și de protecție a martorilor.

Voi promova reîntregirea țării și reglementarea conflictului transnistrean în baza interesului național și în beneficiul cetățenilor de pe ambele maluri ale Nistrului. Politicienii corupți care au condus Republica Moldova au tot vorbit despre rezolvarea conflictului, dar în realitate au beneficiat de pe urma contrabandei, a schemelor și spălării de bani și nu au dorit soluționarea adevărată a conflictului. Voi acționa ferm pentru a opri fluxurile de contrabandă și bani ilegali, prin care sunt furați cetățenii de pe ambele maluri ale Nistrului. Voi continua să susțin platformele de cooperare între organizațiile societății civile și proiectele de apropiere a cetățenilor de pe cele două maluri. Voi promova reîntregirea țării prin reanimarea discuțiilor politice în formatul 5+2 și negocieri demne și competente la nivel internațional.

Voi promova o abordare multiaspectuală a securității țării, adecvată pericolelor complexe cu care se confruntă țara. Voi revizui cadrul strategic, legislativ și instituțional pentru a asigura că toate instituțiile statului lucrează în spiritul unei viziuni comune de securitate națională. Voi actualiza Strategia de securitate națională și voi asigura că este în concordanță cu alte strategii relevante, inclusiv Strategia de apărare națională și Strategia securității informaționale. În special voi prioritiza:

- **Abordarea corupției ca factor major de insecuritate.** Corupția, în special corupția mare, la nivel politic, subminează suveranitatea țării, face ca instituțiile statului să fie slabe și susceptibile intervenției factorilor externi. Corupția menține nivelul înalt de sărăcie și împiedică dezvoltarea țării,

generând stare de deznădejde, nemulțumire și protest în rândul populației. În plus, corupția mare și fluxurile ilegale de bani mențin situația actuală în regiunea transnistreană și nu permit progres în rezolvarea conflictului. Voi asigura combaterea reală a corupției prin toată activitatea mea, inclusiv prin orientarea lucrului instituțiilor de securitate ale statului pentru diminuarea influenței capitalului coroziv și fluxurilor bănești ilegale.

- **Abordarea pericolelor și riscurilor de tip hibrid.** Securitatea statului și rezistența instituțiilor statului sunt subminate de dezinformare, interferență informațională și alte intervenții de influență geopolitică de tip hibrid. Voi fortifica capacitățile statului de a preveni, identifica și combate în mod eficient asemenea pericole, inclusiv prin fortificarea serviciilor de contraspionaj și colaborare internațională.
- **Creșterea securității energetice a țării.** La sfârșitul anului 2019, Moldova s-a confruntat cu riscul să nu poată asigura accesul la gaz al propriilor cetățeni, din cauza lipsei înțelegerii între Rusia și Ucraina pe tranzitul gazului. Voi promova construcția capacităților necesare de pompare pentru finalizarea conectării cu sistemul energetic din România și crearea unor alternative viabile pentru cetățeni. Voi prioritiza interconectarea sistemelor electroenergetice moldovenesc și românesc, pentru reducerea dependenței de livrările din regiunea transnistreană și asigurarea securității fluxului de energie electrică. Voi susține și încuraja soluții pentru producerea și distribuirea energiei regenerabile. Voi promova mecanisme de asigurare a eficienței energetice.
- **Asigurarea securității alimentare a țării.** Calamitățile naturale din ultimii ani, și, în mod special, seceta din 2020, au pus în evidență riscurile legate de accesul și disponibilitatea de produse alimentare sigure și calitative pentru populația țării. Mai mult decât atât, nivelul înalt de sărăcie determină insuficiența nutrițională și calitatea îndoielnică a produselor alimentare consumate. Voi asigura elaborarea unor reguli și abordări coerente pentru protecția solurilor, creșterea productivității, respectarea normelor de calitate a produselor, demonopolizarea piețelor și accesul economic liber la produse alimentare și asigurarea rezervelor alimentare ale statului.

În calitate de lider național și comandant suprem al forțelor armate, voi acționa pentru implementarea efectivă și reală a Strategiei Naționale de Apărare și întărirea capacităților, dotarea și profesionalizarea continuă a forțelor armate. Voi pleda pentru finanțarea adecvată a armatei. Voi promova participarea Armatei Naționale la programe de instruire și schimb și exerciții militare de natură să întărească capacitățile de contracarare a riscurilor, în special riscurile de activitate teroristă, atacuri asupra infrastructurii energetice și de telecomunicații, și să prevină pericolele de ordin chimic, biologic, radiologic și nuclear.

Voi prioritiza păstrarea adecvată și distrugerea corespunzătoare a armamentului și substanțelor periculoase pentru cetățeni. În special, voi pleda pentru evacuarea și distrugerea controlată a munițiilor de la Cobasna în cadrul unei misiuni internaționale de monitorizare și voi aduce acest subiect pe agenda internațională la cele mai înalte și credibile foruri. Aceste muniții reprezintă un pericol ecologic și umanitar major, în primul rand pentru populația din stânga Nistrului.

Voi întări capacitățile Armatei Naționale de reacție rapidă în beneficiul cetățenilor, inclusiv în situații de calamități naturale și antropogene. Voi pleda pentru reducerea treptată a serviciului militar în termen obligatoriu și profesionalizarea serviciului militar, însoțită de gestionarea eficientă a resurselor pentru salarizarea și dotarea adecvată a Armatei Naționale. Voi întări efectivul prin dotarea și instruirea subdiviziunilor speciale de apărare a țării.

Voi reprezenta demn Republica Moldova pe plan internațional

Moldova are nevoie de o politică externă abilă care să-i permită să aibă relații bune și cu țările învecinate, și cu marile puteri pentru a rezolva problemele cetățenilor Republicii Moldova atât în interiorul țării, cât și peste hotarele ei. Igor Dodon a dus o politică externă incompetentă, axată pe interesul propriu și promisiuni deșarte. El a reușit să ducă țara în izolare și nu este respectat nici de partenerii din Vest, nici de cei din Est. Pe perioada mandatului de 4 ani, Președintele nu a efectuat nici o vizită

oficială în Ucraina, în România și în țările UE. În perioada scurtă de 5 luni în care am fost Prim-ministru al Republicii Moldova, am efectuat vizite oficiale în România, Ucraina, Germania și SUA și pregăteam o vizită oficială în Rusia. În acest timp, am demonstrat credibilitatea mea în relațiile externe și voi asigura deschiderea partenerilor internaționali de pretutindeni: și din România, și din Uniunea Europeană, și din SUA, și din Rusia.

În calitate de Președinte, voi îmbunătăți imaginea țării și voi așeza Moldova la masa de discuții cu statele lumii. Voi convinge UE și România că suntem capabili să trăim după reguli și valori europene, prin eradicarea corupției, edificarea unui stat de drept și creșterea bunăstării cetățenilor prin dezvoltarea unei economii funcționale. Voi contribui la îmbunătățirea semnificativă a relațiilor cu România și la realizarea proiectelor comune concrete. Voi continua discuțiile pe proiecte inițiate anterior, inclusiv pentru investiții în infrastructură, proiecte sociale, în educație și medicină, restaurarea teatrelor și muzeelor, patrularea comună a frontierei și renovarea punctelor vamale. Voi continua construirea punților cu Ucraina și cooperarea pe subiecte de interes comun, inclusiv reglementarea conflictului transnistrean, combaterea corupției și contrabandei transfrontaliere, gestionarea eficientă a apelor, rezolvarea problemelor de tranzitare etc. Voi lucra și pentru a îmbunătăți relațiile cu Rusia în interesul cetățenilor. Voi negocia cu Rusia soluționarea problemelor livrării de gaze la prețuri competitive, conflictului transnistrean, exporturilor moldovenești și problemele migranților moldoveni din Rusia.

Voi asigura toate condițiile pentru ca dimensiunea economică a politicii externe să fie activă și dinamică. Voi concentra eforturile mele pe identificarea noilor piețe de desfacere pentru produsele moldovenești și stabilirea unor relații de nivel înalt pentru exportatorii moldoveni. Voi face pași proactivi pentru identificarea unor investitori de calitate care să investească în Republica Moldova. Voi susține platforme de cooperare între investitorii străini și companiile locale astfel ca producătorii autohtoni, în special companiile mici și mijlocii, să poată intra în lanțurile valorice locale și internaționale. Voi crește capacitățile ambasadelor de a oferi suport antreprenorilor moldoveni în desfășurarea afacerii pe plan internațional.

Voi lucra pentru a asigura un nivel de trai european la noi acasă

În ultimii ani, în special după semnarea Acordului de Asociere și a Acordului de Liber Schimb Aprofundat și Comprehensiv cu Uniunea Europeană, Moldova a mers pe calea apropierei economice cu Uniunea Europeană. Exportatorii moldoveni au primit noi facilități și și-au extins piețele de desfacere în Europa. Suportul financiar european a ajutat îmbunătățirea accesului la finanțare pentru antreprenori, la implementarea unor proiecte sociale în localități. Însă cooperarea politică a stagnat din cauza practicilor nedemocratice și corupției, iar în ultima perioadă și din cauza politicii externe necompetente promovate de autorități. În calitate de Președinte, voi asigura continuitatea parcursului european al Republicii Moldova atât prin apropierea de nivelul de trai și standardele de viață europene, cât și prin asigurarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale oamenilor.

Voi accelera integrarea europeană a țării prin curățarea clasei politice de corupție, reformarea justiției și orientarea activității instituțiilor statului spre beneficiul cetățenilor. Voi promova valorile europene în viața publică și voi orienta suportul european pentru prioritățile oamenilor.

Voi asigura că Acordul de Asociere este implementat pe deplin, iar avantajele Acordului de Liber Schimb sunt extinse. Voi negocia cote mai mari de export pe piața Uniunii Europene pentru mai multe tipuri de produse moldovenești, în special produse agroalimentare.

Voi asigura extinderea suportului financiar și a asistenței externe din partea UE și a țărilor UE, în special pentru 3 fonduri orientate spre necesitățile oamenilor:

1. **Fondul de Argint** - un program de asistență pentru vârstnici, pentru a le asigura o bătrânețe ușoară și demnă. Acest fond va oferi servicii de sprijin și îngrijire, cantine sociale și un prânz cald pe zi pentru pensionarii aflați în sărăcie și pensionarii singuri, precum și asistență informațională și juridică pentru accesarea serviciilor publice.
2. **Programul „Satul European”** - un program pentru investiții în sate, prin care localitățile vor putea accesa resurse pentru proiecte de apă și canalizare, reparația grădinițelor, școlilor, centrelor culturale și pentru alte necesități, iar

oamenii de afaceri vor putea obține cofinanțare pentru deschiderea afacerilor în spațiul rural.

- 3. Fondul de Antreprenoriat și Creștere Economică a Moldovei** - un fond local de investiții care să ofere diverse tipuri de finanțare pentru creșterea întreprinderilor mici și mijlocii, în special a întreprinderilor noi. Acest fond va servi și drept platformă de asistență tehnică și suport în dezvoltarea afacerii, oferind instruire financiară și de conformitate pentru creșterea afacerii în baza unor principii sănătoase de guvernanță corporativă.

Voi pune accent pe monitorizarea utilizării eficiente a fondurilor externe, astfel ca să fie realizate în practică cât mai curând proiectele disponibile, în special proiectele de investiții în drumuri și infrastructură.

Deciziile și acțiunile mele vor fi ghidate doar de interesul cetățeanului

Voi munci conștient și voi reduce bugetul Președintelui, asigurând că banul public este cheltuit eficient. Voi asigura ca reședințele luxoase ale președintelui și spațiile nefolosite ale clădirii Președinției să fie utilizate în interes public. Voi exclude organizarea evenimentelor scumpe și a vizitelor oficiale fără rost și voi insista pe utilizarea rațională a resurselor în organizarea activităților protocolare.

Activitatea statului în interesul cetățeanului presupune existența unor reguli clare pentru obținerea unor informații, acte și certificate de la instituțiile statului. Voi introduce un mecanism prin care cetățenii vor putea raporta gradul de satisfacție în raport cu serviciile oferite de autoritățile publice și voi asigura principiul transparenței în prezentarea datelor de interes public. Voi înainta inițiative legislative pentru a asigura cerințe optime și prețuri reduse pentru obținerea actelor. În special:

- Voi asigura extinderea serviciilor consulare, măbind numărul de acte care pot fi eliberate de consulate, în special declarațiile de venit, certificatele bunurilor imobile și certificatele de componentă a familiei, pentru a ajuta cetățenii noștri plecați peste hotare să-și perfecteze actele necesare pe loc în țara gazdă.
- Voi asigura respectarea dreptului la informație pentru toți cetățenii, în special în regiunile rurale, astfel încât oamenii să cunoască și să poată accesa

serviciile publice și ajutorul care li se cuvine din partea statului. Voi dispune crearea birourilor de informare și asistență juridică pentru ca cetățenii, în special bătrânii și persoanele vulnerabile, să depună documentele pentru beneficiile oferite de stat. Voi asigura implementarea unor reguli clare și practice pentru obținerea actelor de proprietate și de moștenire între soți.

- Voi promova instrumente prin care oamenii să poată raporta în regim curent despre calitatea serviciilor publice și prin care să se poată apăra de funcționarii abuzivi.

Un stat care lucrează pentru cetățean înseamnă și protecție de la abuzuri din partea organelor de control de diverse tipuri. Organele de control trebuie să susțină oamenii și companiile să activeze în câmp legal, să funcționeze transparent și să dea socoteală cetățenilor pentru cheltuielile și rezultatele obținute. Voi insista pe reformarea organelor de control și curățarea acestora de funcționari corupți. Voi folosi prerogativele Președintelui în domeniul securității pentru a lupta cu corupția organizată la nivel înalt și voi iniția mecanisme de apel împotriva unor decizii abuzive din partea organelor de control.

V. Cum vom depăși criza și vom crește nivelul de trai ■



Președintele trebuie să comunice cetățenilor viziunea sa asupra direcțiilor principale de dezvoltare economică și socială. Mai jos propun abordarea mea asupra depășirii crizei sanitare și economice și asupra principalelor politici sectoriale.

Vom gestiona eficient criza sanitară și vom consolida sistemul de sănătate

Moldova a fost grav afectată de pandemia Covid-19, care a cauzat o criză sanitară și economică profundă. Suntem printre primii la numărul de infectări raportat la numărul de locuitori. Sistemul medical este aproape paralizat, oamenii nu pot primi asistență medicală pentru alte boli decât Covid, iar acum - nici pentru covid, din cauza supraaglomerării spitalelor. Peste o mie de oameni au plătit cu viața, iar mulți din cei recuperați au căpătat probleme de sănătate cronice. Medicii au fost abandonați în fața virusului și lăsați să se descurce cum pot. Lucrătorii medicali nu se simt protejați de sistem pentru că nici nu dispun de echipament suficient și nici nu sunt testați regulat.

În condițiile în care majoritatea țărilor se pregătesc de un val nou de îmbolnăviri, iar un vaccin sigur și testat nu va fi disponibil decât cel devreme în 2021, prima prioritate pentru sistemul de sănătate este gestionarea competentă și depășirea crizei sanitare. În calitate de Președinte, voi pune în primul rând accentul pe informarea corectă a oamenilor în baza unei înțelegeri profunde și respectului pentru sănătatea și comportamentul uman. Voi trata subiectul cu seriozitate, voi transmite mesaje consecvente în baza recomandărilor specialiștilor și voi explica raționamentele pentru comportamentul recomandat. Voi oferi predictibilitate oamenilor referitor la ce urmează.

Pentru a depăși criza sanitară, Moldova trebuie să implementeze strategii epidemiologice care au funcționat în alte state și să găsească un echilibru între capacitățile sistemului medical și necesitățile economiei. Pledez pentru următoarele priorități în depășirea crizei sanitare:

- Creșterea de cel puțin două ori a numărului de teste efectuate, cu aplicarea eficientă a protocoalelor de izolare și tratament.
- Comunicarea eficientă cu persoanele suspectate sau infectate și acoperirea costurilor tratamentului la domiciliu.
- Prevenirea răspândirii focarelor în spitale, astfel ca oamenii să recapete acces la servicii medicale, prin testarea obligatorie și regulată a personalului medical și intervenția timpurie pentru susținerea personalului infectat.
- Asigurarea sistemului cu echipamentele medicale necesare conform standardelor internaționale, în special prin utilizarea corectă și eficientă a asistenței oferite de Uniunea Europeană și Banca Mondială.
- Consolidarea secțiilor de terapie intensivă și crearea condițiilor de recuperare pentru medici pentru prevenirea epuizării („arderii”) profesionale.

Dincolo de criza pandemică, de ani de zile accesul și calitatea serviciilor medicale se reduce, iar sistemul medical se confruntă cu un deficit tot mai mare de cadre medicale și deteriorarea infrastructurii medicale. Costurile pentru sănătate ale populației, în special costurile pentru medicamente, sunt foarte mari. Salariile mici, condițiile proaste de lucru, birocrația din sistem determină sute de lucrători medicali să abandoneze anual profesia. Sunt instituții în care în continuare lipsesc condiții elementare de igienă, mobilierul este învechit, reparație nu s-a făcut de ani buni, iar

echipamentul medical nu a fost înnoit de zeci de ani. În viziunea mea, prioritățile pentru dezvoltarea unui sistem medical sunt:

- Asigurarea instituțiilor medicale cu personal medical suficient și competent prin majorarea salariilor, îmbunătățirea condițiilor de muncă și formarea continuă calitativă a cadrelor medicale. Majorarea salariilor trebuie să fie o investiție prioritară. Dincolo de salariu, e necesar de îmbunătățit condițiile de lucru, de redus birocrăția, de investit în formarea profesională.
- Implementarea unui Program Național de Modernizare a instituțiilor medicale, finanțat din bugetul de stat și cu participarea partenerilor străini, în vederea renovării, dotării, și restructurării tehnice, logistice și informaționale a instituțiilor medicale. Construcția a două spitale regionale care să deservească locuitorii din nordul și sudul țării.
- Compensarea integrală a costului medicamentelor pentru cele mai sărace pături ale populației și extinderea listei de medicamente compensate prin includerea tuturor medicamentelor esențiale din lista OMS, precum și a medicamentelor incluse în protocoalele clinice naționale, eficiența cărora este demonstrată prin evaluarea tehnologică în sănătate.
- Transparentizarea achizițiilor publice în medicină, combaterea corupției în procurarea de servicii și echipamente medicale și asigurarea utilizării eficiente a banului public.

Vom depăși criza economică și vom relansa economia

Economia globală se confruntă cu o criză economică fără precedent, care a afectat cererea și oferta în multe țări concomitent. Și Moldova se confruntă cu o descreștere economică semnificativă, agravată de calamitățile naturale în agricultură. Modul dezastruos și incompetent în care guvernarea actuală a gestionat perioada de izolare și intervenția statului pe timp de pandemie deja a dus la pierderea irecuperabilă a locurilor de muncă și falimentarea companiilor, în special a celor mici.

În pandemie s-a văzut că în țările în care politicienii sunt corecți și lucrează pentru oameni, companiile s-au descurcat mult mai bine, fiecare afacere și fiecare familie au primit ajutor. Majoritatea țărilor lumii se împrumută masiv pentru a menține locuri

de muncă și pentru a plăti salarii, pentru a oferi finanțare ieftină companiilor și pentru a proteja păturile vulnerabile. Pe termen mediu, țările luptă să creeze condiții pentru ca întreprinderile să se ajusteze cât mai repede noilor realități economice și să crească competitivitatea produselor și serviciilor sale. În aceste condiții, rolul statului crește, iar de calitatea instituțiilor statului și a actului de guvernare depinde diferența între sărăcie și prosperitate. Împrumutarea masivă, dacă nu este însoțită de cheltuirea corectă și eficientă a resurselor, orientată spre creștere, va duce doar la o povară fiscală mai mare pentru generațiile viitoare.

Țara noastră va deveni bogată doar atunci când vor exista mai multe întreprinderi și companii de succes. Antreprenorii noștri știu a munci, dar sunt sufocați de stat care, în loc să-i ajute, le pune bețe în roate. Legile nu sunt clare și se schimbă prea des, funcționarii folosesc controalele pentru ca să strângă mită sau să elimine concurența loială în favoarea unor companii protejate de politicieni. Contractele mari cu statul le obțin grupurile de interes, iar accesul la bani există doar pentru cei cu relații.

Pentru a reduce impactul crizei economice, propun următoarele priorități:

- Orice restricții impuse asupra activității economice trebuie să fie clare, consultate cu mediul de afaceri și impuse cu un preaviz de cel puțin 10 zile. Regulile trebuie să fie comunicate eficient și aplicate în mod echitabil și consecvent.
- Orice restricții impuse asupra activității economice trebuie să fie însoțite de compensarea parțială a salariilor angajaților pentru păstrarea locurilor de muncă și prevenirea pierderii veniturilor angajaților.
- Programul de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii trebuie să fie extins la cel puțin 2 miliarde de lei, iar aplicarea lui trebuie să fie simplificată.
- Transparentizarea tuturor cheltuielilor publice, inclusiv cheltuielile în sănătate și achizițiile de valoare mică.
- Suspendarea privatizărilor până la îmbunătățirea condițiilor economice, combinată cu îmbunătățirea administrării și transparenței activității întreprinderilor de stat.

În perioada de criză, când activitatea și veniturile întreprinderilor locale scade, suportul financiar din exterior, în special din partea UE și FMI, este foarte important nu doar pentru angajamentele bugetare, dar și pentru creșterea cererii și investirea în competitivitatea companiilor locale. Trebuie deopotrivă să creștem aceste resurse și să le orientăm pentru sprijinirea agenților economici, de exemplu pentru a crea capacități de producere, și nu pentru cheltuieli capitale și investiții ineficiente în infrastructură, care nici nu sunt prioritare pe timp de criză, nici nu vor aduce randament economic.

Pe termen mediu, prioritatea economică este să sporim competitivitatea produselor moldovenești. În primul rând, voi lucra pentru reducerea semnificativă a costului desfășurării unei afaceri și a riscurilor legate de intervenția instituțiilor statului. Oamenii de afaceri trebuie lăsați să lucreze și încurajați să-și crească afacerile pentru a crea locuri de muncă. Guvernul pe care l-am condus a oprit schemele de corupție și a început a curăța instituțiile statului, eliminând presiunea de pe antreprenori. Voi continua să insist pe orientarea instituțiilor statului spre suportul oamenilor de afaceri, nu împotriva lor. Voi exercita prerogativele Președintelui într-un mod care să asigure predictibilitate și calitate a legilor și obiectivitatea actului de justiție. Pentru a susține oamenii de afaceri voi lucra asupra următoarelor priorități:

- Voi insista pe reguli și impozite mai puține, previzibile, clare și respectate în mod egal de toți, în condiții de concurență adevărată. Voi promulga legi și voi veni cu inițiative legislative în cel mai transparent mod și prin consultarea cu mediul de afaceri. Voi lupta împotriva controalelor abuzive care hărțuiesc antreprenorii și voi pleda pentru instituirea unui sistem de contestare a deciziilor organelor de control. Toate controalele trebuie să fie anunțate din timp și efectuate în mod transparent. Majoritatea controalelor trebuie să devină consultative, mai ales pentru întreprinderile mici și mijlocii.
- Voi promova soluții de relansare economică bazate pe acces extins la diverse surse de finanțare, inclusiv fonduri europene, investirea în capacități de producere la nivel local, finanțarea serviciilor de consultanță pentru antreprenori. De exemplu, voi mobiliza resurse europene pentru Fondul de Antreprenariat și Creștere Economică - un fond local de investiții care să ofere diverse tipuri de finanțare pentru creșterea întreprinderilor mici și mijlocii, în special a întreprinderilor noi.

- Voi duce o politică economică externă activă și voi folosi credibilitatea mea pe plan internațional pentru promovarea produselor moldovenești, extinderea piețelor de desfacere și facilitarea exportului. Voi promova Republica Moldova pentru investitori străini de calitate, ca să avem investiții în sectorul de producere pe tot teritoriul Moldovei, nu doar în zonele economice libere. În același timp, trebuie să asigurăm integrarea IMM-urilor locale în rețele de producere și lanțuri valorice, inclusiv prin dezvoltarea unei baze de date cu toate serviciile și produsele care pot fi oferite de către IMM-urile locale și la ce standarde pot fi oferite acestea.
- Voi pleda pentru simplificarea regulilor pentru antreprenori și pentru scăderea costului afacerii, în special pentru întreprinderile mici. De exemplu, prin schimbarea totală a regulilor pentru facturi prin acceptarea cecurilor de casă și control, a bonurilor fiscale în calitate de documente care confirmă cheltuielile și acceptarea facturilor scanate și trimise electronic ca dovadă contabilă. Pentru întreprinderi de familie, microîntreprinderi și întreprinderi mici, voi promova următoarele facilități:
 - Opțiuni de regimuri fiscale simplificate și raportare simplificată.
 - Capitol separat în Codul Muncii dedicat microîntreprinderilor și întreprinderilor mici cu proceduri simplificate de gestionare a personalului, cerințe minime și raportare simplificată.
 - Simplificarea cerințelor pentru activitățile de manufactură și/sau prestări servicii ale acestei categorii de întreprinderi. Este inadmisibil ca proprietarul cu câțiva angajați să consume timp pentru procese birocratice neadecvate dimensiunii întreprinderilor mici și microîntreprinderilor.
- Voi susține adoptarea regulilor pentru încurajarea tranzacțiilor fără numerar, inclusiv prin acordarea unor facilități pentru acest tip de tranzacții.
- Voi pleda pentru reducerea impozitelor salariale și compensarea veniturilor prin impozite pe mașini, imobile și bunuri de lux.
- Voi insista asupra pregătirii adecvate a tuturor proiectelor de infrastructură, astfel ca ele să aducă randament economic și social. Voi promova soluții de monitorizare strictă a implementării lucrărilor pentru a asigura calitatea și durabilitatea proiectelor de infrastructură.

Vom dezvolta o agricultură modernă, „verde”, ancorată în tradiții locale

Moldova este o țară profund dependentă de agricultură - peste o treime din populația aptă de muncă este încadrată în sectorul agricol. Cu toate acestea, sectorul rămâne în continuare neproductiv, vulnerabil la secete și înghețuri, iar gospodăriile țărănești sunt slab mecanizate. Un număr limitat de sisteme de irigare a fost reabilitat în ultimii 30 de ani, dar și acestea nu pot fi utilizate la întreaga capacitate din cauza costurilor mari, barierelor tehnice de pompare a apei și eficienței reduse pe terenuri fragmentate. Monopolurile împiedică micii producători să-și dezvolte afacerile, fiind obligați să-și vândă marfa la un preț mic. Subvențiile din partea statului sunt orientate preponderent pentru susținerea gospodăriilor agricole mari și a celor din sectoare cu valoare adăugată mai mică. Adițional, anul 2020 a fost deosebit de greu pentru agricultori, din cauza secetei grave și a consecințelor economice ale pandemiei.

Este foarte important ca agricultorii să fie susținuți ca să-și revină după pierderile cauzate de secetă, să aibă acces la finanțare și la semințe pentru a efectua lucrările necesare pentru anul viitor. Pe termen mediu și lung, pentru a asigura competitivitatea produselor agroalimentare autohtone, trebuie să sprijinim agricultorii prin subvenții și programe care să-i ajute să crească culturi cu valoare adăugată înaltă. Să vândă nu doar materie primă, dar și produse agroalimentare prelucrate, ambalate și promovate bine, care să genereze mai multe vânzări și mai multă valoare pentru economia națională.

La sfârșitul anului 2019, Uniunea Europeană a anunțat o strategie economică „verde”, axată pe reducerea impactului asupra mediului și asupra climei. Creșterea suportului și cererii pentru agricultura eco și organică în Uniunea Europeană prezintă o serie de oportunități pentru agricultorii moldoveni, care ar putea revigora metodele tradiționale de producere și prelucrare a produselor agroalimentare pentru a exporta produse competitive. În calitate de Președinte, voi negocia sprijin pentru agricultură și dezvoltare rurală oferit în cadrul Parteneriatului Estic al UE și majorarea subvențiilor la hectar. Voi insista pe reformarea instituțiilor autohtone și credibilizarea

și recunoașterea certificatelor de calitate a produselor agroalimentare moldovenești la exportul lor pe piața europeană. Adițional, în agricultură:

- Voi negocia ajutoare pentru subvenții suplimentare în anul 2021, inclusiv cu Uniunea Europeană, pentru ca agricultorii să-și salveze afacerile după seceta din acest an și să-și poată continua activitatea.
- Voi opta pentru majorarea Fondului de subvenționare până la cel puțin 1,5 miliarde anual.
- Voi negocia cote mai mari de export pe piața Uniunii Europene pentru mai multe tipuri de produse agroalimentare.
- Voi lupta cu abuzurile marilor intermediari și monopolști care cumpără marfa micilor producători la prețuri mizere și voi asigura crearea unui mecanism de stabilire a unui preț just prin antrenarea și monitorizarea funcționării coerente a Consiliului Concurenței, care trebuie să fie garantul liberei concurențe și a eliminării oricărui abuz de piață.
- Voi lupta cu schemele din domeniul petrolier, astfel ca să avem prețuri mai mici la motorină.
- Voi asigura sprijin pentru cei care investesc în agricultura cu valoare adăugată înaltă.
- Voi opta pentru majorarea subvențiilor pentru procurarea sistemelor de protecție antigrindină, a sistemelor de irigare prin picurare pentru a asigura mai multă protecție împotriva calamităților naturale.

Vom investi în capitalul uman și vom asigura educație de calitate

Oamenii buni ai acestei țări sunt cea mai importantă resursă și anume ei vor face diferența în modul de dezvoltare a Moldovei pe viitor. Numai dezvoltând educația avem șansa să ne dezvoltăm ca o societate liberă, prosperă, cu o economie durabilă și performantă. Pentru ca țara să prospere, acești oameni trebuie să-și poată dezvolta abilitățile și să-și definească propriul rol important în societate, să aibă competențe și abilități pe care să le aplice liber și în mod productiv, pentru a crea

idei și lucruri de valoare. Elevii, studenții, părinții și profesorii înțeleg foarte bine importanța cunoștințelor și a muncii cinstită. Pentru ca să avem generații bine pregătite, care muncesc onest și eficient pentru binele tuturor, trebuie să investim în educație. În lumea modernă, statul trebuie să ofere educație de calitate, dezvoltare multilaterală și posibilități pentru învățare continuă pe tot parcursul vieții.

Cerințele față de educatorii, învățătorii, profesorii și managerii noștri din învățământ sunt foarte mari. Societatea așteaptă ca ei să fie la cel mai înalt nivel. Conducerea le cere să fie mereu în formă și bine pregătiți. Dar sprijinul oferit nu este întotdeauna pe măsura așteptărilor.

Încă în perioada aflării mele în funcția de ministru al educației, am reușit să conving Parlamentul să adopte Codul educației, care a stabilit un cadru legal clar și mai multe facilități pentru cadrele didactice, am organizat examene corecte și evaluare obiectivă, am redus corupția, am oferit studenților buni posibilitatea de a trece la studii la buget, conform rezultatelor obținute. Datorită acestor reforme, elevii și studenții au devenit mai bine pregătiți. Am demonstrat că schimbarea este posibilă în Republica Moldova. În calitate de Prim-ministru, am identificat resurse și le-am orientat pentru creșterea salariilor cu 10% pentru toate categoriile de angajați și până la 30% pentru angajații în educație, inclusiv învățători, educatori, asistenți de educatori, bucătari, bibliotecari, directori de instituții educaționale.

În calitate de președinte, voi continua să sprijin transformarea reală, prin măsuri concrete a sectorului educației în sensul larg al cuvântului. Voi promova următoarele priorități pentru creșterea capitalului uman:

- Creșterea scutirii personale pentru copii, astfel ca familiile să aibă 2 000 de lei în plus pentru fiecare copil. Majorarea ajutorului pentru copiii din familii social vulnerabile până la cel puțin 1 000 de lei pe lună.
- Inițierea unui program național special pentru promovarea lecturii, științelor și artelor pentru elevi, prin care vor fi sprijinite proiectele educațional-culturale ale bibliotecilor, muzeelor, teatrelor și caselor de cultură. Numai un om informat și cult nu poate fi amăgit.
- Finanțarea programelor de suport socio-emoțional pentru copiii care au fost victime sau martori ai infracțiunilor.

- Voi continua să pledez pentru creșterea salariilor angajaților din învățământ, pe baza meritelor și performanței. În același timp, trebuie să insistăm pe respectarea transparenței și corectitudinii cheltuirii banilor pentru finanțarea instituțiilor educaționale și pe stoparea oricăror acțiuni de abuz și de corupție în sectorul educațional.
- Eliminarea discriminării și intimidării cadrelor didactice și manageriale din cauza opțiunilor politice. Profesioniștii din educație trebuie apreciați după muncă, după merit, iar opțiunea politică e un drept personal al fiecăruia. Practica perversă, promovată de partidele politice corupte și neonestе, de a amenința cu darea afară din sistem a specialiștilor care nu le împărtășesc viziunile va fi stopată și pedepsită prin lege. Numai un om liber poate educa oameni liberi.
- Crearea unui Fond pentru Inovație în Educație, prin care instituțiile educaționale să poată obține finanțare pentru proiecte creative, elaborate împreună cu comunitatea și cu mediul de afaceri, pentru a-și îmbunătăți condițiile de studii, a se dezvolta și a oferi învățare de calitate copiilor, elevilor și studenților.
- Voi promova inițiative pentru modernizarea învățământului profesional tehnic și superior, care să pregătească mai bine absolvenții pentru piața muncii și pentru o carieră de succes.
- Voi iniția proiecte naționale pentru păstrarea, protecția și promovarea patrimoniului istoric și cultural al țării.

Vom asigura o bătrânețe demnă și activă și un sistem de pensii sănătos

Sute de mii de pensionari trăiesc în sărăcie. După zeci de ani munciți din greu, au ajuns la bătrânețe cu o pensie care nu le permite nici măcar să-și asigure minimul necesar. Din cauza politicianilor corupți și incompetenți, care și-au bătut joc de această țară în ultimii 30 de ani, mai mult de 170 000 de oameni supraviețuiesc astăzi cu o pensie sub 1 200 de lei, iar mai mult de 400 000 au o pensie sub minimul de existență de 2 000 de lei. Zeci de mii de bătrâni își petrec ultimii ani singuri,

departe de rude și copii. Unii beneficiază de sprijin financiar, dar deseori rămân pur și simplu abandonați și uitați în sărăcia lor. Îngrijirea la domiciliu sau plasarea într-o casă de bătrâni sunt cele mai bune soluții pentru ei. Cineva trebuie să le facă cumpărăturile, să-i întrebe de sănătate, să le gătească, să-i ajute când au nevoie. Numărul de beneficiari ai serviciilor menționate mai sus s-a redus semnificativ în ultimii ani în loc să se mărească. Dacă în 2014 aproape 23 de mii de bătrâni beneficiau de aceste servicii, astăzi numărul beneficiarilor e mai mic de 20.000 de persoane.

Costurile pentru sănătate sunt foarte mari pentru persoanele în vârstă. Oamenii au de ales între a-și trata bolile cronice și a se cufunda și mai mult în sărăcie sau a-și cumpăra produse alimentare. Este o alegere imposibilă, din cauza căreia mulți nici nu apelează la servicii medicale. În pofida tuturor reformelor din sănătate, mortalitatea în rândul persoanelor vârstnice, în special bărbați, nu a scăzut în ultimii 25 de ani. Avem o speranță de viață cu 5 ani mai mică în rândul vârstnicilor decât media din regiune. Părinții și bunicii noștri ne părăsesc prea devreme. Prețul foarte mare al medicamentelor și lipsa paturilor în spitalele raionale descurajează vârstnicii să beneficieze de servicii medicale pentru a-și trata bolile cronice.

În calitate de Președinte, voi asigura finanțare, inclusiv din partea UE pentru „Fondul de Argint”, menit să asigure o bătrânețe frumoasă și demnă pentru vârstnici.

Adițional, voi pleda pentru următoarele priorități orientate spre pensionari:

- Pensia minimă nu poate fi mai mică decât minimul de existență - 2 000 de lei. Asta va rezulta inclusiv în majorarea pensiei minime pentru dizabilitate și respectiv a pensiei și a alocațiilor pentru dizabilitate. Vor beneficia de această măsură aproximativ 400 000 de pensionari pentru limita de vârstă și dizabilitate.
- Compensarea integrală a costului medicamentelor pentru persoanele în vârstă cu venituri mici. Dreptul la sănătate nu poate fi negociat, statul trebuie să compenseze 100% din costul medicamentelor pentru cei mai vulnerabili.
- Deschiderea mai multor secții pentru bătrâni în spitale, inclusiv secții pentru servicii geriatrice și paliative, astfel ca bolile cronice să fie tratate nu doar la Chișinău, dar și în raioane.

- Recalcularea pensiei de dizabilitate a pensionarilor care continuă să lucreze și să contribuie la Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat.

Vom construi un stat nou cu administrație publică aproape de nevoile oamenilor

Un stat orientat spre cetățeni înseamnă o administrație publică care lucrează pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor în toate localitățile țării. Odată cu curățarea clasei politice, este imperativ necesar să schimbăm modul în care funcționează instituțiile statului și administrația publică la nivel central și local. În același timp, reformele administrației publice centrale și locale au fost promovate pe bucăți, pe alocuri în grabă, pe alocuri de ochii donatorilor, și nu au dus la modificarea reală a relației între funcționar și cetățean. În calitate de Președinte voi pune accentul anume pe calitatea serviciilor acordate cetățenilor. Voi introduce un mecanism prin care cetățenii vor putea raporta gradul de satisfacție față de serviciile oferite de autoritățile publice, așa cum s-a făcut în multe alte țări, și voi face datele publice. În acest fel vom putea orienta atenția publică și a organelor statului asupra reformării serviciilor publice cele mai problematice pentru cetățeni. Voi promova stabilirea unor mecanisme prin care cetățeanul va putea raporta rapid și eficient încălcările procedurale efectuate de funcționari privind serviciile publice prestate și va fi ținut la curent privind mersul investigației și măsurile luate.

Pentru ca statul să nu încurce oamenii de afaceri să-și crească afacerile și să creeze locuri de muncă, voi pune accent pe reducerea numărului și clarificarea competențele organelor de control. Voi pune presiune pentru ca controalele să fie consultative, iar fraudele și încălcările să fie investigate separat.

Fiecare localitate trebuie să aibă resurse pentru a îmbunătăți condițiile de trai. În calitate de Prim-ministru, am susținut orientarea tuturor impozitelor pe persoanele fizice la nivel local, astfel ca autoritățile locale să aibă mai multe resurse proprii. Voi continua să pledez pentru descentralizarea deciziilor și resurselor la nivel local. Voi

proteja primarii de presiunile politice ale partidelor de la guvernare. Adițional, mă voi concentra pe:

- Negocierea cu Uniunea Europeană a unui fond de susținere a proiectelor în localitățile țării în valoare de 2 miliarde de lei anual. Astăzi sursele alocate de stat pentru dezvoltarea localităților (FEN și FDR) alcătuiesc doar 500 milioane de lei anual. Aceste resurse sunt insuficiente și distribuite neechitabil pentru localitățile din țară. Bugetele locale sunt mici și nu permit realizarea proiectelor serioase.
- Negocierea cu țările membre ale UE a finanțărilor directe pentru proiecte de dezvoltare a comunităților locale (cu România, Polonia, Austria, Cehia). Facilitarea înfrățirilor la nivel de comunități și a altor mecanisme de sprijin a localităților noastre.
- Promovarea ideii creării unui fond național pentru acoperirea parțială a contribuției financiare la implementarea proiectelor finanțate din fondurile naționale și cele externe.
- Promovarea politicii de creștere a independenței financiare a administrației publice locale de nivelul I, inclusiv prin (a) păstrarea în bugetul local a 50% din taxa pentru resursele naturale, (b) defalcarea în bugetul local a 100% din taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehicule înmatriculate în Republica Moldova, (c) păstrarea în bugetul local a unei părți din impozitul din activitatea de întreprinzător a persoanelor juridice, (d) alocarea în bugetele locale a mijloacelor financiare pentru reparația drumurilor după o formulă transparentă și independentă de culoarea politică a autorităților centrale.

Vom asigura un mediu sănătos pentru noi, copiii și nepoții noștri

Grija pentru un mediu sănătos nu mai este doar o preocupare de viitor, pentru generațiile viitoare, ci este foarte actuală astăzi, inclusiv pentru generația noastră. Schimbările climatice ne afectează producția agricolă, iar administrarea proastă a resurselor naturale, a apelor uzate, a deșeurilor afectează fiecare om și fiecare

gospodărie. Sunt sigură că trebuie să acționăm acum și imediat, pentru ca fiecare om să știe că râurile noastre sunt curate, să fie sigur că bea apă bună de la robinet, să aibă unde arunca deșeurile, ca să nu mai fie împrăștiate prin toate pădurile, câmpurile și râurile, poluând apa și solurile, să aibă apă suficientă și calitativă pentru irigare. Dacă nu acționăm acum, copiii și nepoții noștri se vor trezi fără apă din izvoare, râuri și din rezervele subterane, cu secete tot mai grave și mai dese și cu produse alimentare toxice.

În calitate de Președinte, voi pleda pentru o dezvoltare solidară, plină de respect pentru mediu. Voi discuta problemele de mediu cu partenerii externi și voi solicita implicarea comunității internaționale, inclusiv a Uniunii Europene, în facilitarea procesului de negociere a Acordului moldo-ucrainean privind asigurarea funcționării complexului hidroenergetic Nistean, pentru a preveni riscurile unor înțelegeri de cartel, care ar fi în detrimentul oamenilor noștri. În domeniul mediului voi pleda pentru următoarele priorități:

- Extinderea suprafeței terenurilor împădurite de la 11,2% la 25%, prin plantarea arborilor pe terenuri publice, restabilirea fâșiilor riverane de protecție prin plantarea arborilor și arbuștilor și stimularea proprietarilor de terenuri private să planteze arbori și să înființeze păduri private. Aceasta va diminua efectele secetelor și va asigura regenerarea apelor de suprafață și a apelor subterane, conservarea rezervelor și creșterea calității apelor freactice necesare atât pentru performanța agriculturii, cât și pentru asigurarea cu surse de ape potabile.
- Gestionarea apelor uzate prin extinderea sistemelor de canalizare și construcția de stații de epurare în orașe de peste 10 mii de locuitori.
- Dezvoltarea infrastructurii de gestionare a deșeurilor. În calitate de Prim-ministru am obținut 100 mln. Euro din partea Băncii Europene de Investiții pentru crearea infrastructurii de gestionare a deșeurilor care respectă rigorile de mediu, care ar proteja de poluare solurile și apele noastre. O infrastructură bine pusă la punct de colectare, sortare și valorificare a deșeurilor nu doar va proteja sănătatea noastră și mediul nostru de poluare, dar va oferi și noi locuri de muncă prin dezvoltarea afacerilor directe și indirecte domeniului gestionării deșeurilor.